

NORGE

23 – 24 juni 2025

Veckan efter midsommar gjorde Brunflo PRO en resa till Norge. Ola och jag hade anmält oss tidigt och när jag träffade Inger och Birgitta lite senare så hade de funderingar på om jag skulle kunna skjutsa dem upp till centrum där de skulle ta bussen. De skulle tydligen åka på samma resa! En glad överraskning. Jag kunde alltså inte skjutsa dem men det gick en buss som de skulle kunna ta.

Nåväl, måndag 23 juni samlades alla på COOP-parkeringen i centrala Brunflo. Vi hade tur och fick skjuts av Leif och Ingrid Åberg. Det var ett sällskap på 38 personer som skulle åka och det var LG Buss som körde. Klockan halv nio skulle vi åka och Lasse, Birgitta, Rune och Inger kom en minut i halv. Bussen hade varit försenad och dessutom fick de vänta på ett tåg vid järnvägsövergången.

Ganska precis halv nio var vi på väg. Det var grått och småregnigt väder när vi åkte men det blev lättare när vi närmade oss gränsen. Vi gjorde ett snabbstopp vid Krokomsporten då en av resenärerna hade glömt sin telefon hemma och en son hade hämtat den och mötte upp bussen där.

Resan utgick från Brunflo och fortsatte över gränsen till Norge, mot Trondheim och vidare mot Røros

Under resan berättade Anneli om platser vi passerade och händelser kopplade till platserna. Några av berättelserna skriver jag om här, men långt ifrån alla. I Duved passerade vi karolinermonumentet, många platser hade anknytning till karolinerna och krigen.

När Karl XII beslutade att anfälla Norge samlades en här på 6000 soldater vid Duveds skans i augusti 1718 under befäl av general Armfeldt. Man förberedde sig här för att marschera över gränsen. Det var inga riktiga vägar, myrmarker och man medförde kärror med proviant samt en mängd levande djur att så småningom slakta för att få mat. Marschen gick sedan över Skalstugan och in i Norge.

Monumentet står uppe på en höjd med en trappa upp

I Handöl finns ett karolinermonument. Efter den ödesdiga marschen över fjället nyåret 1718/1719 kom några överlevande soldater hit. Större delen av armén hade frusit ihjäl på fjället och många dog även sedan de kommit fram till Handöl.

Karolinermonumentet i Duved

Så småningom nådde vi Storlien och där blev det lunch på högfjällshotellet. Det var buffé och smakade mycket bra.

Inger, Rune, Ola och Lasse. Birgitta hade redan smitit ur bild

Vi rullade vidare och när vi passerat gränsen och var inne i Norge berättade Anneli om karolinen Petter Långström.

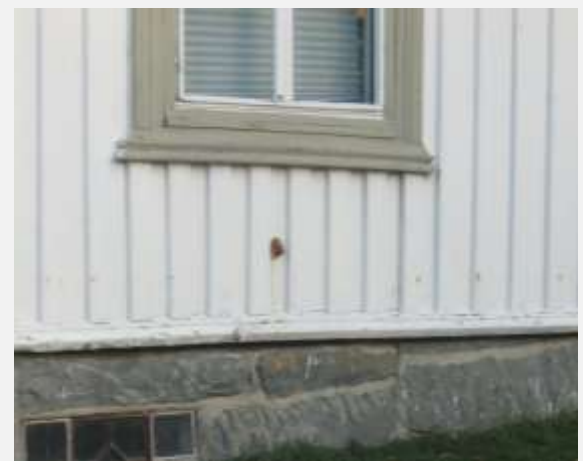
Petter Långström var en finländsk bondson som tack vare sitt mod och sin duglighet som soldat hade blivit befördrad till kapten. Det finns många berättelser om honom och vid anfallet mot Norge hade han valts ut att föra post till Sverige för att meddela hur kriget gick. Tyvärr blev han upptäckt av norrmännen och skjuten. Han hade dock kastat postväskan i älven för att kunna rädda den information han skulle vidarebefordra, men den hittades av norrmännen.

Petter Långström dog 24 november 1718 och ett monument har rests vid Forraälven som minne av honom.

Strax innan Stjørdal ligger uppe till vänster Hegra fästning. Den syns inte från vägen men i ett hus på höger sida av vägen finns en kanonkula i väggen vilken avlossades från fästningen.

Hegra fästning byggdes strax efter unionsupplösningen 1905 som ett skydd mot svenskarna. Den behövde dock inte användas förrän under andra världskriget då tyskarna invaderade Norge. Knappt 300 norska soldater (inkl. en kvinna) förskansade sig i fästningen och höll ut fram till 5 maj då man tvingades kapitulera inför en övermäktig fiende. Under striderna dog sex norska soldater och 14 skadades.

I dag är fästningen ett museum.

Om man inte vet om kulan är den lätt att missa

Nu var vi strax framme i Stjørdal. Här tar E14 slut och vi svängde in på E6 mot Trondheim. I Stjørdal ligger vår närmaste storflygplats, Vaernes, och här finns bl.a Opera Trøndelag där man gett An-Magritt, en musikal baserad på en norsk roman om livet i Röros och gruvan och hur en ung kvinna går till Trondheim för att åstadkomma bättre förhållanden. Den ska vara väldigt bra. LG Buss har haft resor hit.

Här ligger också Hell, en järnvägsknut där Nordlandsbanan an knyter till Meråkersbanan. Vid järnvägsstationen finns en skylt med "godsexpedition", till mycket nöje för engelskspråkiga turister som läser Hell – Gods expedition! 😊

Mellan Stjørdal och Trondheim åkte vi genom ett antal tunnlar, längre och kortare. Den längsta är Helltunneln, som är nära 4 km lång.

Framme i Trondheim åkte vi direkt till Nidarosdomen, där vi fick en halvtimmes guidning inne i katedralen. Nidarosdomen är domkyrka och betraktas som Norges nationalhelgedom och kröningskyrka, trots att kröningsceremonin sedan 1908 är ersatt av en enklare välsignelseakt. Den siste kungen som kröntes i Nidarosdomen var Håkon VII 1906. Trots att Stortinget avskaffade kröningsceremonin 1908 har traditionen att välsigna Norges nya regent i Nidarosdomen levt vidare.

Tyvärr var det p.g.a akustiken mycket svårt att uppfatta vad guiden sa, så jag har tagit hjälp av google i stället.

På platsen för Nidarosdomen har det tidigare funnits ett kapell men efter att Olav den helige fått sin grav där byggdes en större kyrka i sten omkring 1070. På grund av att kung Olav helgonförklarades och fick sin grav i kyrkan lockade den till sig många pilgrimer. År 1152 blev Nidaros (nuvarande Trondheim) upphöjt till ärkestift för den norska kyrkoprovinsen och domen och dess stift styrde över ett område som sträckte sig över Norge, Härjedalen, Jämtland, Island, Grönland, Isle of Man, Orkneyöarna, Shetlandsöarna, Färöarna och Hebriderna.

Kyrkan har vid flera tillfällen härjats av brand, senast 1719 efter ett åsknedslag. Därefter låg huvudskeppet länge mer eller mindre i ruiner. År 1869 påbörjades en stor restaurering av katedralen, som bland annat syftade till att återskapa den rikt dekorerade västfasaden. Arbetet blev i princip färdigt 1965, men inte förrän 2001 avslutades restaureringen formellt.

Enligt någon historia som jag tyvärr missat skall inte domen någonsin bli helt klar. Därför saknas fortfarande en tegelsten i den västra fasaden

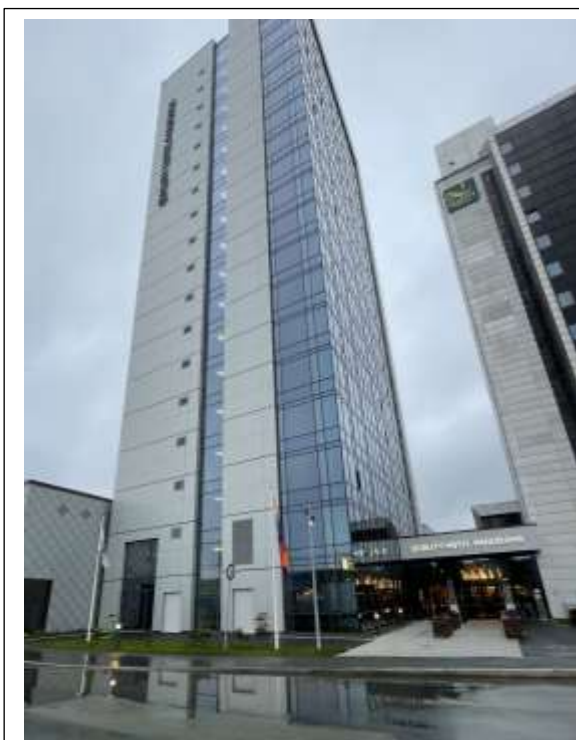

Orgeln med 10 000 pipor är pampig

Efter besöket i kyrkan var det egen tid på stan. Ola och jag skyndade till Vinmonopolet för att införskaffa Kirsberry, ett danskt körsbärsvin som vi alltid köpt till jul under alla år vi varit tillsammans. Den har de senaste åren utgått ur sortimentet i Sverige, det går inte ens beställa, utan man måste åka till Norge för att köpa. Senaste gången vi gjorde en shoppingtur till Norge var inför julen 2021. Nu köpte vi två flaskor som ska räcka jularna 2025 och 2026.

Eftersom vi inte hade ben och rygg som tålde några längre promenader så gick vi tillbaka till domkyrkan och väntade vid en servering där. Vid 17-tiden åkte vi ut till hotellet, som var Quality Panorama, strax söder om stan.

Vi bodde i den högra delen som skymtar på bilden. Den hade "bara" 14 våningar. Vi hade tur och hamnade på våning fyra.

Det fanns bara två hissar i den högra delen och bara en av dem var i funktion. Det gjorde att det var tidsödande att få upp alla människor till sina respektive våningar. Och när vi nästa morgon skulle checka ut så var det tvärstopp. Ola och jag stod och väntade fem minuter på att det skulle komma en hiss, och när den kom var den proppfull. Det var den även nästa gång den stannade på våning fyra. Då gav jag upp och tog trapporna för att tala om att vi var på gång. En av damerna berättade att hon hade fått stå över tre fulla hissar.

Nu hade vi en timme till middag och den måste jag ägna åt att ladda mina hörapparater. De nya apparaterna jag fått håller bara batteri i 12 timmar.

Klockan 18.30 var det middag. Vi hamnade vid samma bord som Leif och Ingrid Åberg, samt en kvinna som jag inte uppfattade namnet på. Det var buffé med massor av mat, mycket och gott. Ola och jag beställde varsitt glas öl men blev förskräckta över priserna. 0,5 liter Carlsberg kostade 135 NOK vilket i dagsläget är ca 128 SEK. När vi skulle gå och betala så visade det sig att Ola hade låst sitt VISA-kort för utlandsbetalningar och jag hade lämnat mitt på rummet. Vi hade precis suttit och skämtat om den gången i Rumänien när han gjort samma sak och jag fick betala hela middagen. Den här gången hade jag lämnat mitt kort på rummet för Ola hade ju med sig sitt. Men det slutade med att vi fick skriva upp ölen på rummet.

Nästa morgon var vi nere i frukostmatsalen 6.30. Jag hade sovit dåligt av någon anledning och var ganska trött.

Vi hade någon timme på oss att vila innan vi skulle åka vidare mot Röros. Ola sov en liten stund men jag satt och läste en bok.

När vi efter allt strul med hissarna äntligen kom iväg så var klockan nästan halv nio, vi skulle åka kvart över åtta.

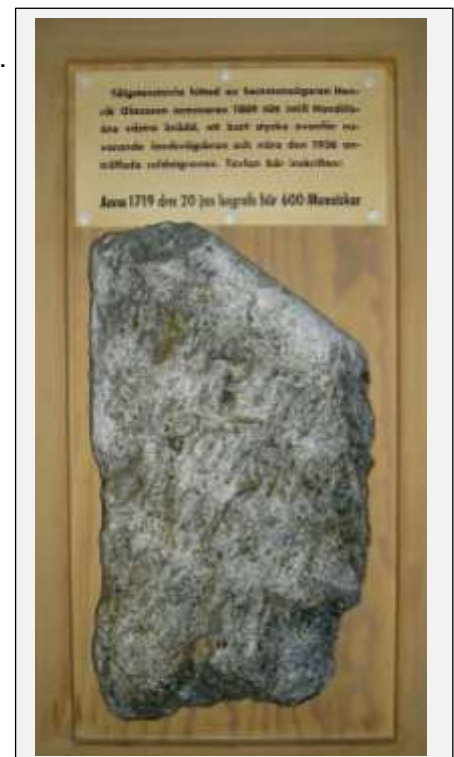
Vi följde nu E6:an ner till Stören där vi tog av på väg 30, en "primär fylkesväg" som troligen motsvarar våra länsvägar. Under färden fick vi lyssna till en musikskiva med sång av Sören Möller (som var en av deltagarna på resan). Många gamla godingar sjöng han och bland annat hade han översatt några texter till jämtska, Det var lite svårt att höra texten men "spara sista dansen till mig" handlade visst om vem som var chaufför till och från dansen, "håcken som körde hit å håcken som ske köre heim".

Vi åkte genom Haltdalen och här berättade Anneli om karolinerna igen.

Innan Armfeldt hunnit inta Trondheim kom meddelandet att Karl XII blivit skjutet. Nu måste armén vända hemåt igen. Man drog sig söderut och vid jultiden nådde man Haltdalen. På julafton samlades alla soldaterna vid den lilla stavkyrkan (som numera finns på ett museum i Trondheim) för gudstjänst. Det var stjärnklart, kallt och man tände eldar runt omkring. Många hade redan frusit ihjäl innan soldaterna gav sig iväg för att ta sig över fjället till Handöl.

Soldaterna var dåligt klädda och klarade inte strapatserna. Man gick också vilse och när man kom till Enan hackade man hål i isen för att se åt vilket håll vattnet rann och på så sätt kunna orientera sig. Bara en bråkdel av soldaterna lyckade ta sig till Handöl. Här dog hundratals människor som ändå hade tagit sig fram.

I slutet av 1800-talet hittade en bonde i Handöl en täljstenstavla i sin åker där det var inristat: "Anno 1719 den 20 Jan begrofs här 600 Menniskor"

Haltdalens stavkyrka – finns numera på Sverreborg museum i Trondheim

Inte långt härifrån ligger Hessdalen där man så sent som på 1980-talet hade sett mystiska ljussken. I december 1981 utsattes den 12 kilometer långa dalen för en formig explosion av ljusfenomen i alla färger och former. Invånarna i dalen kunde också berätta hur de hade sett "farkoster" och hur hus lysts upp av kraftiga ljussken. I grannorten Ålen blev några bilister förföljda av lysande klot. Det gick så långt att man på allvar diskuterade att försöka skjuta ner ett av dessa fenomen/föremål för att bevisa för omvärlden att det inte var fantasier.

Händelserna i Hessdalen väckte snart de skandinaviska UFO-föreningarnas intresse och mellan åren 1981 och 1985 genomförde UFO-Sverige och UFO-Norge tillsammans med en del mindre grupper ett stort undersökningsprojekt i Hessdalen. Projektet, som hade stöd av högskolor och militär pågick under flera intensiva spaningsveckor då 1 500 bilder togs av misstänkta fenomen.

År 2007 framfördes som möjlig förklaring av fenomenet att det rörde sig om förbränningar i luften.

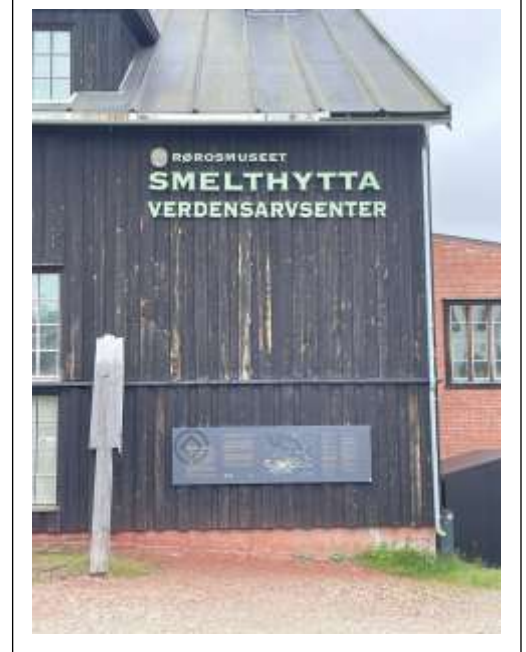
Nu hade vi bara några mil kvar till Röros då bussen började krångla. Den saktade in och stannade. Efter att han stått några minuter gick den igen, men mycket sakt. Lars Göran trodde att det myckna regnandet hade gjort att vatten kommit in i någon ventil. Det kunde gå bra någon kilometer och sen var det kört igen. Vi måste nu försöka ta oss till bebyggelse och få tag på någon mekaniker. Han kunde i och för sig fixa det själv men han hade inte rätt verktyg. Anneli sa att om vi inte får tag på någon som hjälper oss så får vi ringa efter en annan buss, vi kan ju inte köra i EPA-takt ända till Brunflo.

Vi kom fram till Röros något efter tidtabell men hon hade ringt och förvarnat att vi blev lite sena. Här stannade vi vid museet Smelthytta och där delades gruppen upp i två, dels de som ville gå en guidad promenad på 1 – 1½ timme, dels de som ville stanna på museet. Vi stannade då vi inte trodde att vi skulle klara att gå och stå så länge.

Men vi fick i alla fall en guidad visning i museet. Här hade man i källaren byggt upp kopior av gruvområdet och en kille, som pratade tydlig norska, guidade oss runt och berättade hur man fick ut malmen och hur den behandlades för att få bort slaggämnen och så småningom få 99% ren koppar.

*Här fanns också
hopfällbara stolar
för oss som hade
svårt att stå
länge.
(Pensionärsresa)*

Røros Kopparverk grundades år 1644 och var i drift i 333 år, fram till 1977. År 1769 hade Røros 2000 invånare och över hälften levde av kopparverket. De flesta andra var bönder som hjälpte till i gruvan när det behövdes.

Kopparverket fick stora privilegier, varav det viktigaste var cirkumferensrätten. Den innebar ensamrätt till alla naturresurser inom 44 km radie runt Røros, det vill säga 4 gamla norska mil. Cirkumferensrätten gällde såväl mineraler som skog, vattendrag och människorna som bodde inom denna radie. De fick visserligen en liten lön men var tvungna att arbeta åt verket när de blev ombudda.

Två år efter det första kopparfyndet 1644 anlades bergstaden Røros. Vid den här tiden fanns inte så stor kunskap om bergsbruk i Norge, och därför kallades kunniga bergsmän hit från bland annat Tyskland och Danmark.

Røros kopparverk ägdes ursprungligen av ett bolag men övergick den 1 januari 1910 till ett aktiebolag med säte och kontor i Trondheim. Kopparverket gick slutligen i konkurs och driften upphörde vid årsskiftet 1977/1978.

Røros

När alla var tillbaka från sina respektive turer så var det dags för lunch, vilken intogs på Kaffestuggu. Den låg i en liten smal gränd och här serverades fisksoppa med bröd och hemkärnat smör (tror jag). Smöret var i alla fall mycket gott.

När vi ätit gick Ola och jag till Domus där jag köpte en kylskåpsmagnet och lite Stratos. Stratos är den goda norska chokladen med "bubblor" i.

Lunch på Kaffestuggu

En gata i Røros

På väg tillbaka till bussen såg vi en park med en bänk som kändes passa oss perfekt.

Rune tar en bild

Nu trodde Lars Göran att han hade fixat problemet med bussen och den gick mycket riktigt bra ett tag. Men sen började det igen. Stopp, krypfart, stopp, lite mer fart och stopp igen. Han ringde en kille som gav honom några tips men det innebar att han måste ha verktyg som han inte hade med sig.

Vi lämnade Röros vid 14-tiden och var vid gränsen 40 minuter senare. Vi höll tummarna för att vi skulle ta oss till Funäsdalen först och främst, och det gjorde vi.

Kjell

I Funäsdalen blev det fika på museet. Strax man kommer in där möter man en myskoxe i en monter. Den heter Kjell och var född 1971 på Dovre. Kjell råkade ut för en olycka 1976, en stålvaajer hade fastnat runt hans ena framben. För att rädda honom sövdes han medan vajern togs bort, men då han var utmärslad blev bedövningsdosen för stark och tjuren avled. Han är nu uppstoppad och står här på museet.

I april 1967 rasade ett 23 ton tungt stenblock ner på prästgården i Funäsdalen. En del av stenen kom in genom köksväggen och flyttade hela huset en bit från grunden. Stenen ligger kvar än i dag och har blivit en turistattraktion.

Bild från 1967

Stenen ligger kvar här än i dag.

Vi hankade oss vidare och gjorde ett kort stopp på Flatruet för att ta några kort. Här blåste det kraftigt. Jag hade en önskan att få samla vårt gäng vid stenen och ta en bild. Men de försvann alla åt olika håll och det slutade med att jag fick posera där själv.

Över Flatruet går Sveriges högst belägna landsväg. På stenen kan man läsa att man är 975 m över havet

Så småningom passerade vi Ljungdalen. Det sägs vara Storsjö sockens äldsta by. Här har människor levt i flera tusen år. Den förste invånaren sägs ha varit Torille som levde på 1200-talet. Han lär ha drunknat i Ljungan och hittades nere i Storsjö och begravdes där under en hög som kallas Torilshögen.

I början av 1300-talet fanns här 14 boställen men omkring 1350 dog alla människor utom två i digerdöden. Det var en kvinna och en lappgubbe från fjället.

Från Ljungdalen och fram till Storsjö gick bussen knappt att köra. Det skrapade illa när han försökte lägga i växlar – han kunde tydligen växla manuellt trots att bussen var automatväxlad. Men farten var inte hög.

Till slut var vi ändå framme i Storsjö, där vi fick middag på Storsjö Fiskecamp. Under tiden vi ägnade oss åt goda köttfärsbiffar jobbade Lars Göran med bussen. Han hade fått tag på en mekaniker här som hade de verktyg som fattades för att han skulle kunna fixa felet. Han gjorde en tur och provkörde medan vi åt och när vi var klara startade sista etappen mot Brunflo. Nu delade Anneli ut ett papper med "kluringar" som vi fick lösa. Tiden gick fort (och nu även bussen) och snart var vi hemma i Brunflo. Endast 10 minuter efter tidtabellen. Åter igen har vi haft en bra resa med Lars Göran och Anneli 😊.

Storsjö Fiskecamp – här åt vi middag